

รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*

THE MODEL OF DEVELOPMENT FOR BASIC EDUCATION SCHOOLS TO AN INNOVATIVE ORGANIZATION

ขวัญชนก แสงทานัง

Khwunchanok Saengthanang

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand

E-mail: khwunchiwa@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้แก่ 1) การศึกษาองค์ประกอบโดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และศึกษาสภาพและปัญหาโดยใช้แบบสอบถาม 2) การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก นำมาสู่การร่างรูปแบบโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) ผลผลิตต่อองค์ 6) ผลลัพธ์ และ 7) เงื่อนไขความสำเร็จ และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบทั้งหมด 5 บท ซึ่งประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน บทที่ 4 วิธีการปฏิบัติงาน/รายละเอียดการปฏิบัติงาน และบทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่

* Received 14 June 2020; Revised 14 July 2020; Accepted 20 July 2020

สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้ และ
ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, องค์กรแห่งนวัตกรรม, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purpose of this research was 1) to study about the element, conditions and the problem of school development through innovative organization for basic education school 2) to develop the model of school development to an innovative organization for basic education school 3) to evaluate the model of school development to an innovative organization for basic education school. The research process consisted of 1) component study using confirmatory factor analysis. And study the condition and problems by using the questionnaire 2) The research is tool consists of interviews, questionnaire etc. Data was analyzed by using percentage, means, standard deviation, confirmatory factor analysis and content analysis by connoisseurship. And 3) Estimate the model of the government officers development to an innovative organization for basic education institutions of by public Hearings. The research results were found as follows. The result of development in checking the model of school development to innovation for basic education school consisted of 7 elements such as 1) principle of model 2) purpose of the model 3) Inputs 4) process of the model 5) product 6) result and 7) Success condition and there are 5 chapters in model of school developments to the school of innovation for basic education schools handbook. Chapter 1. Introduction, Chapter 2. Job description and the role of responsibilities, Chapter 3. Operation process, Chapter 4. Procedure/performance detail and Chapter 5. Problem and obstacles/solutions and job development. The result of model evaluation in school development to the school of innovation for basic education schools found that the model was possible and useful at a high and the highest level.

Keywords: The Model of Development, Innovative Organization, Basic Education Schools

บทนำ

ศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการพัฒนาและแข่งขันโดยอาศัยแรงงาน และทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญ แต่โลกในยุคปัจจุบันได้หมุนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งพื้นฐานการแข่งขัน กำลังเปลี่ยนไปด้วยปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น ได้แก่ ความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการค้าข้ามประเทศที่อาศัยวัฒนธรรมเป็นสื่อ ดังนั้นองค์กรต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้มีจุดยืนมั่นคง ทั้งนี้การพัฒนานวัตกรรม ก็น่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์กรสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งให้เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับระบบสังคม เศรษฐกิจโลก ความเด่นชัดของแนวโน้มนโยบายด้านการพัฒนานวัตกรรมสำหรับหลายประเทศได้ปรากฏขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 ในเวทีที่ประชุม APEC Economic Committee ซึ่งชี้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถในการสร้างกระจาย และใช้ประโยชน์จากความรู้ มิติที่สอง เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการทำให้ประชาชนเข้าถึงความรู้ และเป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์จากความรู้ มิติที่สาม สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ครอบคลุมถึงเรื่องนโยบาย ระเบียบ กฎหมาย และสถานะที่เอื้อให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน และมิติที่สี่ นวัตกรรม ซึ่งเป็นผลจากการประกอบความรู้ใหม่ ๆ เข้าด้วยกันและพัฒนาให้เกิดสินค้า บริการ กระบวนการผลิต และการจัดการสมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร (อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์, 2553)

การพัฒนาประเทศไทยภายใต้แนวคิด ประเทศไทย 4.0 ขับเคลื่อนด้วยความรู้และนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลก ในการนี้ จึงได้มีการจัดทำ “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาว ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศให้หลุดพ้นจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกโดยกำหนดวิสัยทัศน์ให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมียุทธศาสตร์ที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปีต่อจากนี้ไป ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559)

องค์กรการศึกษาจะประสบความสำเร็จ และอยู่รอดท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว ขึ้นอยู่กับการมีความคิดสร้างสรรค์ การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ และการสร้าง

นวัตกรรม จากองค์กรแบบการดั้งเดิม ที่เน้นการสั่งการจากบนลงล่าง ต้องเปลี่ยนลักษณะองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา การบริหารงานใหม่ ๆ รวมไปถึงการสร้างนิสัยนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กรนั่นก็คือครู บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาที่จะต้องมีความคิดริเริ่ม สรรค์สร้างรูปแบบการทำงาน สร้างสื่อการสอน และวิธีจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษา เพราะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถือเป็นจุดกำเนิดของการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กร เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่ไม่อาจจับต้องได้แต่มีค่ามหาศาลมากกว่าทรัพย์สินทางกายภาพ (Adams, R. & Bessant, J., 2006)

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเข้าสู่ยุคนวัตกรรมดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 ที่กำหนดว่ารัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุน การผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ หากมีการดำเนินการตามแนวคิด ดังกล่าวจะทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้กับการบริหารและการจัดการศึกษาได้ เป็นอย่างดี (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555)

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น สภาพแวดล้อมในปัจจุบันทำให้หน่วยงานทางการศึกษาทั้งหลายต้องเปลี่ยนแปลงแนวคิดการปฏิบัติงานมุ่งสู่ความเป็นเลิศทั่วทั้งองค์กร รวมถึงสถานศึกษายังพัฒนาสถานศึกษาไม่ครบตามองค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมประกอบกับมีสภาพพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมอยู่ในระดับน้อยยังไม่มีรูปแบบการพัฒนา สถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมอย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาศึกษาความเป็น องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของการพัฒนา นวัตกรรมทั้งนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาและนวัตกรรมด้านการจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด มุ่งเน้นการเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มี การสร้างสิ่งใหม่ หรือมีการพัฒนาดัดแปลงสิ่งเดิมทั้งรูปแบบวิธีการทำงาน และการจัดการเรียน การสอน แล้วทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลง

ของโลกอยู่ตลอดเวลา และจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ สภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาองค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร แนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ผู้วิจัยใช้ตารางการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วทำการบันทึกข้อมูลลงตารางการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดองค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

แหล่งข้อมูล 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคเหนือ โดยใช้การแบ่งภูมิภาคของประเทศไทย คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558)

ประกอบด้วย 17 จังหวัด จำนวน 6,115 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือ โดยใช้การแบ่งภูมิภาคของประเทศไทยของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558) ซึ่งประกอบด้วย 17 จังหวัด และใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบตามแนวคิดของ คอมเลย์และลี (Comrey, A. L. & Lee, H. B., 1992) จำนวน 500 คน ซึ่งเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ อยู่ในระดับดีมาก และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ

การหาคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษาและทางด้านการวิจัยเพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของสำนวนภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน นำแบบแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาคำนวณหาค่า IOC ซึ่งคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.986

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลองค์ประกอบโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน 4) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของโมเดล

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถาม

แหล่งข้อมูล 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคเหนือ โดยใช้การแบ่งภูมิภาคของประเทศไทยของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558) ประกอบด้วย 17 จังหวัด จำนวน 6,115 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือ โดยใช้การแบ่งภูมิภาคของประเทศไทยของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานราช

บัณฑิตยสภา, 2558) ซึ่งประกอบด้วย 17 จังหวัด จำนวน 361 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การหาคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษาและทางด้านการวิจัยเพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของสำนวนภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่า IOC ซึ่งคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.919

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ 2) แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ 3) แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants)

แหล่งข้อมูล การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) โดยกำหนดคุณสมบัติสถานศึกษาต้นแบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม จำนวน 3 แห่ง และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) จำนวน 3 คน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาการศึกษาหรือพัฒนาสถานศึกษาด้านนวัตกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2.2 การร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

แหล่งข้อมูล การร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และร่างคู่มือรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึก ตารางวิเคราะห์เนื้อหา วัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำมาสู่การร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและร่างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปตรวจสอบต่อไป

ขั้นตอนที่ 2.3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

แหล่งข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและร่างคู่มือรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงานเกี่ยวกับการการบริหารสถานศึกษาและการวิจัย จำนวน 3 คน เป็นผู้บริหารในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ร่างคู่มือการใช้ร่างรูปแบบการพัฒนา

สถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ประเด็นประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและร่างคู่มือการใช้ร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและร่างคู่มือการใช้ร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearings)

แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวิธีการได้มาโดย การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) และกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งมีความคล้ายคลึงกับแหล่งข้อมูลที่กำหนด ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ สภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

1.1. ผลศึกษาองค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสาร พบว่า องค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมาย องค์กรนวัตกรรม 2) โครงสร้างองค์กร 3) วัฒนธรรม ค่านิยม องค์กร 4) บรรยากาศองค์กร 5) ผู้นำองค์กรนวัตกรรม 6) ทักษะบุคลากร 7) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ 8) การสนับสนุนทรัพยากร 9) การให้รางวัลความสำเร็จ 10) การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร 11) การประเมินผลนวัตกรรม

1.2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) พบว่า การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 31.05 ที่องศาอิสระเท่ากับ 22 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.96 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.035 แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่ามีค่าเป็นบวกทั้งหมดมีขนาดตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.47 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า

1.3 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 11 องค์ประกอบ ยังไม่ชัดเจนและยังไม่นำมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.16$, S.D. = 0.19)

2. ผลการพัฒนาแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

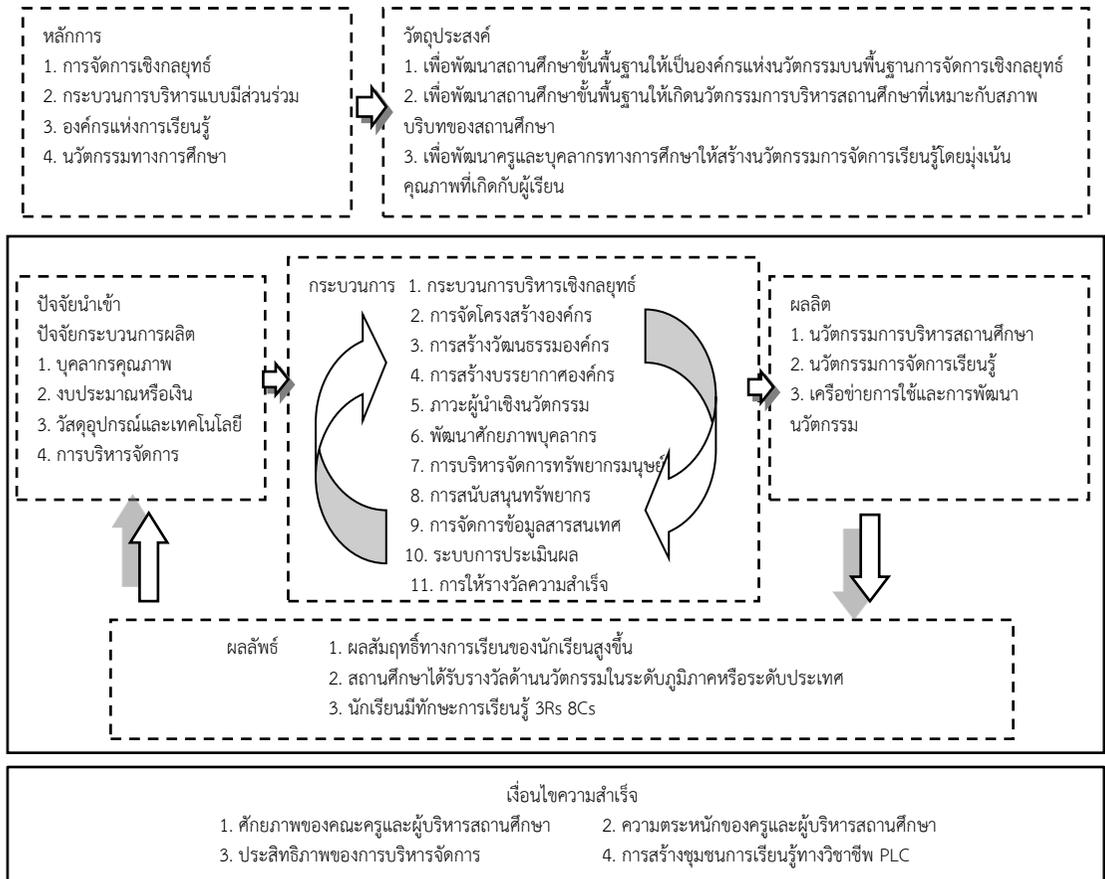
2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกรณีศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) พบว่า แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) ผลผลิต และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

2.2 การร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผลการร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการของรูปแบบ

5) ผลผลิต 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และร่างคู่มือรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ปก คำนำ สารบัญ 2) บทที่ 1 บทนำ 3) บทที่ 2 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ 4) บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน 5) บทที่ 4 วิธีการปฏิบัติงาน/รายละเอียดการปฏิบัติงาน 6) บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไขและพัฒนางาน และ 7) บรรณานุกรม ภาคผนวก

2.3 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ทรงคุณวุฒิได้ปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากเดิมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ และ 7) เงื่อนไขความสำเร็จ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearings) พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเป็นไปได้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.11) และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.12)

อภิปรายผล

1. การศึกษาองค์ประกอบ สภาพและปัญหาของการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลวิเคราะห์องค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ผลจากการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล พบว่า โมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่ามีค่าเป็นบวกทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบมาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมและได้ศึกษาเอกสารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ชวน ภารังกูล ได้ศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี พบว่า ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรีทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ชวน ภารังกูล, 2556) สอดคล้องกับแนวคิดของ นรวัดณ์ ชุตินวงศ์ และณัฐสิทธิ์ เกิดศรี ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในประเทศไทย ปัจจัยที่อิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมสามารถเป็นตัวแทนปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดองค์กรแห่งนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการ เป็นองค์กร แห่งนวัตกรรมได้ทั้งหมด 4 ปัจจัย (นรวัดณ์ ชุตินวงศ์ และณัฐสิทธิ์ เกิดศรี, 2554) และสอดคล้องกับแนวคิดของ วุฒิพงษ์ ภัคดีเหล่า ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรม: กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัลด้านนวัตกรรม พบว่า คุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรมประกอบด้วย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์และเป้าหมาย โครงสร้างองค์การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การให้รางวัลและการยอมรับ การสื่อสาร การจัดการความรู้และข้อมูล ข่าวสาร ทรัพยากร การประเมินและการแลกเปลี่ยนความคิด ผู้นำ บุคลากร เครือข่าย วัฒนธรรม และค่านิยมร่วม (วุฒิพงษ์ ภัคดีเหล่า, 2554)

2. ผลการพัฒนาแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบองค์ประกอบ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบ 4 กระบวนการของรูปแบบ องค์ประกอบ 5 ผลผลิตต่อองค์ประกอบ 6 ผลลัพธ์ และ

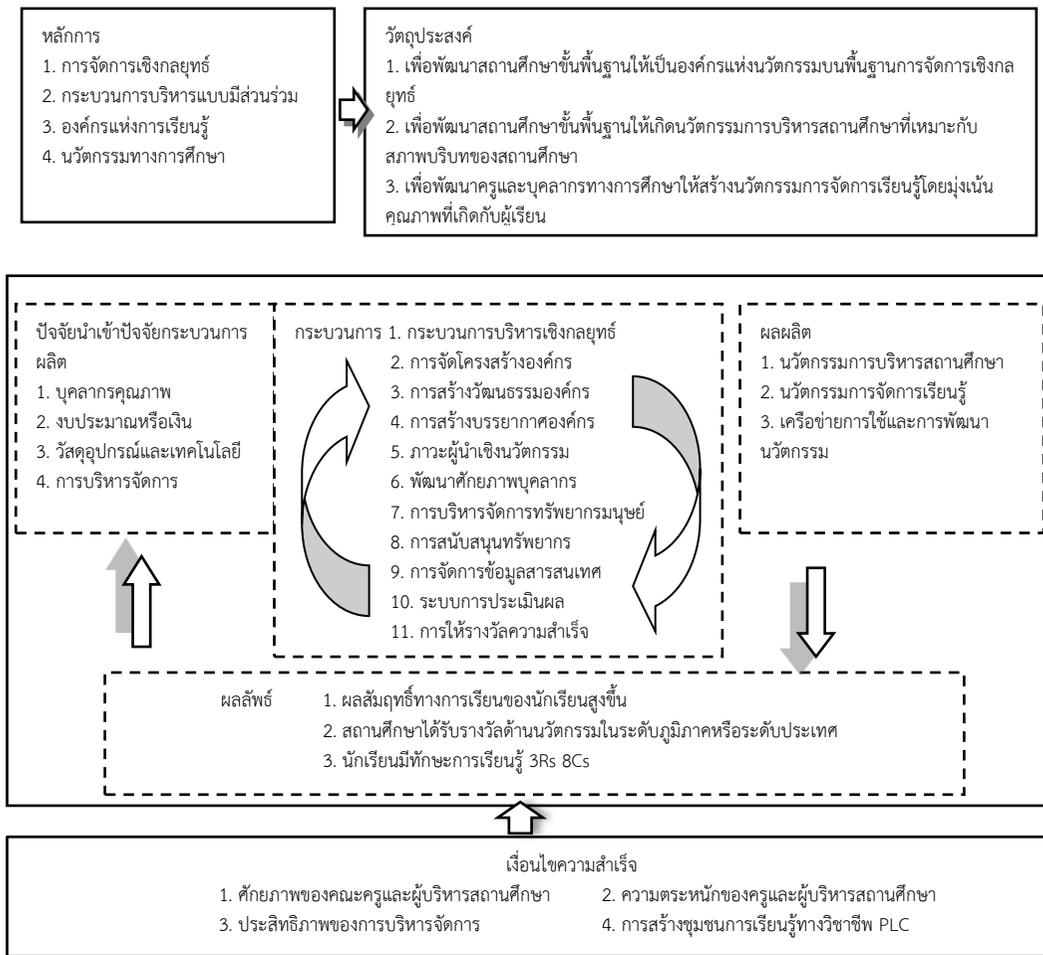

องค์ประกอบ 7 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน อัครวภูมิ กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ (สมาน อัครวภูมิ, 2550) และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ รุญเจริญ กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ (ชีระ รุญเจริญ, 2550)

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาศึกษาต่อองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearings) พบว่า ด้านความเป็นไปได้โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ กล่าวไว้ว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนาและกล่าวว่าการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาหรือความต้องการ 2) การออกแบบ สร้างและประเมินนวัตกรรม 3) การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ 4) การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรมและ 5) การเผยแพร่นวัตกรรม (รัตนะ บัวสนธ์, 2552) สอดคล้องกับ ศรุดา ชัยสุวรรณ ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาศึกษาต่อองค์กรสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาศึกษาต่อองค์กรสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งรูปแบบการพัฒนาศึกษาต่อองค์กรสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชนมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาศึกษาต่อองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ศรุดา ชัยสุวรรณ, 2561) สอดคล้องกับแนวคิดของ วชิณ อ่อนอ้าย ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม พบว่า การประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก (วชิณ อ่อนอ้าย, 2558) สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศรี เณรจาที ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก (สมศรี เณรจาที, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้จึงทำให้เกิดรูปแบบการพัฒนาศึกษาต่อสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ และ 7) เงื่อนไขความสำเร็จ

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบ 1 หลักการของรูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) กระบวนการบริหารมีส่วนร่วม 3) สถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ และ 4) นวัตกรรมทางการศึกษา องค์ประกอบ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมบนพื้นฐานการจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา 3) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน องค์ประกอบ 3 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) บุคลากรคุณภาพ (Man) 2) งบประมาณหรือเงิน (Money) 3) วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี (Material) 4) การบริหารจัดการ (Management) องค์ประกอบ 4 กระบวนการของรูปแบบ ได้แก่ 1) กระบวนการ

บริหารเชิงกลยุทธ์ 2) การจัดโครงสร้างองค์กร 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) การสร้างบรรยากาศองค์กร 5) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 6) พัฒนาศักยภาพบุคลากร 7) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ 8) การสนับสนุนทรัพยากร 9) การจัดการข้อมูลสารสนเทศ 10) ระบบการประเมินผล 11) การให้รางวัลความสำเร็จ องค์กรประกอบ 5 ผลผลิต ได้แก่ ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา 1) นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา 2) นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 3) เครือข่ายการใช้และการพัฒนานวัตกรรม องค์กรประกอบ 6 ผลลัพธ์ ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น 2) สถานศึกษาได้รับรางวัลด้านนวัตกรรมในระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ 3) นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ 3Rs 8Cs องค์กรประกอบ 7 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) ศักยภาพของคณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา 2) ความตระหนักของครูและผู้บริหารสถานศึกษา 3) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ 4) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานำรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขั้นนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาได้

2. การนำรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ ผู้นำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากคู่มือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

3. รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 7 องค์กรประกอบ ดังนี้ องค์กรประกอบ 1 หลักการของรูปแบบ องค์กรประกอบ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์กรประกอบ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์กรประกอบ 4 กระบวนการของรูปแบบ องค์กรประกอบ 5 ผลผลิตองค์กรประกอบ 6 ผลลัพธ์ และองค์กรประกอบ 7 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ครู นักเรียนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละภาคส่วนมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี พ.ศ.

2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงอุตสาหกรรม.

ชวน ภาวิฑู. (2556). การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน. ใน เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: แอล. ที. เพรส จำกัด.
- นรวัฒน์ ชูติวงศ์ และณัฐสิทธิ์ เกิดศรี. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจ, 34(130), 47-58.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คำสมัย.
- วชิณ อ่อนอ้าย. (2558). รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วุฒิพงษ์ ภัคดีเหล่า. (2554). การศึกษาคุณลักษณะขององค์กรนวัตกรรม:กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัลด้านนวัตกรรม. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรุดา ชัยสุวรรณ. (2561). รูปแบบการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเอกชน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 227-237.
- สมศรี เณรจาทิ. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 14(27), 10 - 20.
- สมาน อัสวภูมิ. (2550). การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2(2), 76-85.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). การแบ่งภูมิภาคทางภูมิศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges>
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในทศวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(2), 117-127.
- อรอนงค์ โรจน์พัฒนบุลย์. (2553). การพัฒนาตัวแบบผู้บริหารเชิงนวัตกรรม. ใน ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎี สาขารัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Adams, R. & Bessant, J. (2006). Innovation management: A review. International Journal of Management Reviews, 8(10), 21-47.
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). A first course in factor analysis. (2 ed.). New Jersey: Erlbaum.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and psychological measurement, 30(3), 607-610.